

Patronat medialny nad konferencją sprawowali: TV TRWAM, Radio Maryja, „Nasz Dziennik”, „Gość Niedzielny”, „Niedziela”. Honorowy patronat objął ks. arcybiskup Stanisław Budzik. Staraniem akustyka KUL-u Tomasza Charytanowicza referaty wygłoszone podczas konferencji w latach 2011-2014 zostały nagrane na płytach CD. Wsparcie z Archidiecezjalnego Funduszu Obrony Życia Człowieka umożliwiło zarówno organizację tej konferencji, jak i wydanie w Wydawnictwie KUL-u wygłoszonych podczas niej referatów wraz z innymi, interdyscyplinarnymi materiałami *pro-life*.

Następna konferencja pt. WIELCY OBRÓŃCY ŻYCIA planowana w dniu 23 marca 2015r. połączona zostanie z promocją dwóch prac zbiorowych opublikowanych przez Wydawnictwo KUL w serii Centrum Badań nad Rodziną, w wersji polskiej i angielskiej:

1. *Dziecko – problemy i potrzeby*
2. *W trosce o zdrowie i życie człowieka.*

Zarówno indywidualna, jak i społeczna wartość podejmowanej tematyki oraz interdyscyplinarność widoczna w jej przedstawianiu mogą być zachętą do udziału w tego typu konferencjach i do lektury opublikowanych dzieł.

URSZULA DUDZIAK³

RELACJA Z KONFERENCJI *CHRYSTUS PASCHY* (Bydgoszcz, 9 maja 2014)

Ścisła współpraca między Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu a Papieskim Wydziałem Teologicznym we Wrocławiu od dawna owocuje wspólnie organizowanymi sympozjami. Stąd Wyższe Seminarium Duchowne w Bydgoszczy będące filią poznańskiego Uniwersytetu miało okazję gościć w swoich murach wybitnych teologów tychże placówek. Konferencja odbyła się 9 maja 2014 roku i przebiegała pod hasłem *Chrystus Paschy*.

Na wstępie gospodarz miejsca ks. bp Jan Tyrawa powitał przybyłych prelegentów i uczestników konferencji. W mowie powitalnej określił zasadnicze cele tego spotkania. Zaznaczył, że wbrew pozorom temat rozważań jest nowoczesny, gdyż łączy w sobie kilka traktatów teologicznych, takich jak: chrystologia, soteriologia, eschatologia i liturgika. Niedobór refleksji na te tematy widać zwłaszcza w dzisiejszym kontekście kulturowym, co potęguje kryzys współczesnej Europy. Stąd istotne wydają się rozmowy o „Chrystusie Paschy” i postrzeganie świata również w perspektywie tego, co niesie ze sobą teologia. Ksiądz biskup zaznaczył też, że właśnie dialog na tego typu tematy ubogaca człowieka i daje mu satysfakcję.

---

³ Urszula Dudziak, dr hab. prof. KUL – psycholog, teolog, doradca życia rodzinnego, instruktor naturalnego planowania rodziny, ministerialny rzeczoznawca podręczników wychowania do życia w rodzinie, autorka książek i artykułów poświęconych fizycznemu, psychicznemu i duchowemu zdrowiu człowieka, małżeństwa i rodziny.

Refleksje rozpoczęto od wątku biblijnego. Pierwszy z prelegentów ks. prof. Stefano Tarocchi w wykładzie dotyczącym Pierwszego Listu do Koryntian wyjaśniał, że św. Paweł używał języka krzyża do przepowiadania kerygmatu paschalnego. Oczywiście kerygmat nie ogranicza się wyłącznie do tego listu, lecz tam w sposób dobitny widzimy jego podwaliny (tzw. *Credo* korynckie), które będą miały wpływ na dalszą działalność św. Pawła, a także całego Kościoła apostołskiego. W ten sposób całe misterium paschalne i związany z nim kerygmat zawsze będą stanowiły centrum chrześcijańskiej egzystencji. W Liście do Koryntian św. Paweł buduje swoistego rodzaju pewność, że głoszenie Chrystusa Ukrzyżowanego i Zmartwychwstałego (czyli kerygmatu) ma doprowadzić do nowego stworzenia.

Na szczególną uwagę zasługuje wykład ks. prof. Emery'ego de Gaála z Uniwersytetu Mundelein. Prelegent pozytywnie ocenił teologiczne osiągnięcia pontyfikatu Benedykta XVI. Dorobek papieża z Niemiec jest wyjątkowo duży. Są to encykliki, liczne wykłady i katechezy, które są rzeczywiście przesiąknięte głęboką myślą teologiczną. Tym bardziej zdumiewa, że Benedykt XVI tworzył je nawet wtedy, gdy miał już na swoich barkach odpowiedzialność za cały Kościół. Widział on zawsze potrzebę patrzenia na człowieka w świetle paschalnego zbawienia. Benedykt XVI uprawia teologię w oryginalny sposób. Następca św. Piotra bardzo często w swoich rozważaniach nawiązuje do ojców Kościoła, a także kładzie wielki nacisk na liturgię, będącą sferą kontaktu z Bogiem. Ta teologia nie angażuje jedynie akademickich form, ale wzbogaca cały Kościół. Podstawą metodologiczną jest dla niego „jedność w wielości”. Stąd np. bardzo często nawołuje do rozpatrywania konkretnego fragmentu Pisma Świętego w kontekście całości. Wówczas można zobaczyć nowy i nieodkryty sens.

Ksiądz prof. Włodzimierz Wołyniec z Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu wprowadził polski wątek do rozważań, gdyż przedstawił wykład nt.: *Chrystus Paschy w nauczaniu Jana Pawła II*. Jego referat można przedstawić w pięciu zasadniczych punktach. Po pierwsze, Jezus Paschalny to wcielona miłość miłosierna. Właśnie w Jezusie widzimy definitywne wcielenie miłosierdzia, czyli objawienie miłości Boga. Cały Chrystus Paschalny jest doświadczony miłością Ojca. Po drugie, w Kościele widzimy nieustanne przychodzenie Chrystusa Paschy. Jest to odejście i duchowe przychodzenie w nowy sposób, które dokonuje się w Duchu Świętym. Najdobitniej przedstawia to liturgia Kościoła, która zawsze uobecnia misteria paschalne. Po trzecie, papież pisał o przyobleczeniu się w Chrystusa Paschy. Tutaj następuje naturalna analogia do chrztu, w którym wierni stają się chrystokształni. Zgodnie zresztą z myślą św. Augustyna tak jak zapalone drzewo przyjmuje właściwości ognia, tak chrześcijanin przez chrzest przyjmuje właściwości Chrystusa. Epicentrum przyoblekania się w Chrystusa – i to jest czwarta część wykładu – dokonuje się w Komunii Świętej, w której człowiek jednoczy się z Bogiem najściślej z możliwych sposobów. W końcu, po piąte, podkreśla się moc Chrystusa Paschy. Nauczanie o Nim było, jest i będzie zawsze w centrum nauczania Kościoła. Chrystusa nie można podzielić na ukrzyżowanego i zmartwychwstałego. On jest po prostu Chrystusem Paschy.

Doktor Elżbieta Kotkowska przedstawiła temat *Chrystus Paschy w myśli o. Pawła Florenskiego*. Ten prawosławny teolog i autor dzieła *Filar i podpora prawdy. Próba teodycei prawosławnej w dwunastu listach* w oryginalnych rozważaniach dotyczących

Soboru w Nicei (325) często podkreślał znaczącą różnicę między słowem *homousios* (współistotny) i *homoiosios* (podobny), które odgrywa bardzo istotną rolę w określaniu statusu Syna Bożego.

Głębokie treści zawierał wykład ks. prof. Bogdana Ferdka na temat *Paschy Jezusa w zbawieniu niechrześcijan według Leo Scheffczyka*. Ten interesujący temat stał się pretekstem do odpowiedzi na pytanie: w jaki sposób nieochrzczeni mają udział w tajemnicy paschalnej Jezusa Chrystusa. W pierwszej części rozważań pascha Jezusa Chrystusa została ukazana jako podstawa zbawienia wszystkich ludzi. Dokonuje się to przez sakramenty. Jednak, jak powszechnie wiadomo, nie wszyscy je przyjmują. Pojawia się zatem pytanie, czy istnieje jakaś inna, alternatywna droga do zbawienia. Wątek ten rozwinięto w drugiej części, w której pochyłono się nad propozycją udziału niechrześcijan w paszce Jezusa Chrystusa. Ostateczny wniosek jest taki, że poza paschą nie ma zbawienia. Nie jest to potępienie niechrześcijan, lecz jedynie stwierdzenie, że drogę do wiecznego zbawienia otworzył Jezus poprzez swoją zbawczą mękę, śmierć i zmartwychwstanie. Tylko dzięki Jezusowi, który umarł za każdego, możemy osiągnąć zbawienie. Nie ma innej drogi do nieba, która pozbawiona byłaby Jezusa. Ponadto Scheffczyk jest przeciwny apokatastazie. Mówi, że Bóg nie może czynić tego, co jest sprzeczne z Jego naturą. Stąd jeżeli przyjmowałby do nieba wszystkich, afirmowałby tym samym zło grzeszników. Z tej przyczyny Leo Scheffczyk odrzuca apokatastazę.

W trzeciej, ostatniej części można było wysłuchać odczytów i komunikatów, np.: *Chrystus przyczyną naszego zmartwychwstania*. Jean-Pierre Torrell komentuje św. Tomasza z Akwinu. Ksiądz dr Tomasz Nawracała zauważył, że zmartwychwstanie Jezusa jest przyczyną skuteczną, czyli dotyka każdego człowieka wszystkich dziejów.

Siostra dr Anna Murawska w wykładzie pt.: *Kosmiczny wymiar pełni zbawienia w Chrystusie Paschalnym* nawiązała do teologii Wacława Hryniewicza.

Wśród licznych odczytów na uwagę zasługuje komunikat ks. mgr. Andrzeja Osucha, który mówiąc o Jezusie Paschy w katechezach Benedykta XVI o Pawle Apostole, zacytował słowa tego papieża, który usilnie nawoływał do zbudzenia się z ospałego chrześcijaństwa. Wezwanie to mocno koreluje z postawionym na samym początku sympozjum celem. Wydaje się bowiem, że głęboki kryzys wielu ważnych wartości, który dotknął Europę, jest spowodowany odejściem od treści teologicznych lub przynajmniej ich marginalizacją. Dlatego chrześcijaństwo musi przebudzić się i głosić Chrystusa Paschalnego tak, jak czyniły to pierwsze gminy chrześcijańskie.